

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Stojan Marković, Nevena Krivokapić, Vlado Mareš, Ivan Cvejić, Filip Švarn, Tamara Skrozza, Vladimir Radomirović i Ivana Stjelja, na sednici održanoj 28.7. 2016. godine, jednoglasno, donosi

ODLUKU

Tekstovima "Čudovište detetu smrskalo glavu kamenom", "Zver: rasporio sam joj stomak dok sam je silovao" i "Krvnik opsednut ubijenom pevačicom", objavljenim 11, 12. i 13. jula 2016. godine, dnevni list "Kurir"

1. prekršio je tačke 2 i 3 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da pravi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, kometatra, pretpostavki i nagađanja, kao i da je dužan da naznači izvor informacije koju prenosi,

2. prekršio je tačke 4 i 5 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće i sve druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, a dužan je da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa.

3. prekršio je i tačke 1, 2 i 3 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti), o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše, da treba da izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima stradalih, kao i da je dužan da, u izveštavanju o događajima koji uključuju lični bol i šok, svoja pitanja prilagodi tako da odražavaju duh saosećanja i diskrecije.

Nalaže se dnevnom listu "Kurir" da ovu odluku Komisije objavi najkasnije pet dana od dana dostavljanja odluke.

OBRAZLOŽENJE

Petar Jeremić, član Komisije za žalbe podneo je žalbu na osnovu rezultata monitoringa dnevnih novina, koji sprovodi za potrebe Saveta. On je zaključio da je list prekršio više tačaka Kodeksa novinara Srbije, izveštavajući o silovanju i ubistvu trogodišnje devojčice u okolini Zaječara. Posebno je ukazao na objavljivanje sadržaja koji imaju štetan uticaj na decu, nepoštovanje prava i dostojanstva žrtve, kao i na obavezu novinara da navede izvore, dodajući da novinari i urednici "Kurira" nemaju profesionalni autoritet kojim bi mogli da potvrde istinitost navoda koje objavljuju, da bi mogli da se pozivaju na anonimne izvore.

U odgovoru na žalbu, advokat "Kurira" Vladimir Galjak naveo je u slučaju svirepog ubistva deteta postojao opravdan interes javnosti da bude informisana o činjenicama, a preneti su detalji koji oslikavaju težinu krivičnog dela, jer je kolegujum lista procenio da bi to moglo da utiče na svest čitalaca i institucija da pooštre zakonsku regulativu i kažnjavanje učinilaca. On je podsetio na to da je inicijativu za donošenje Marijinog zakona pokrenuo tabloid "Alo", posle sličnog brutalnog zločina,

kao i na debate koje su u javnosti vođene u vezi sa uticajem šokantnih fotografija na javnost. Advokat je naglasio i da čitalačka publika "Kurira" nisu deca, tako da ne stoji primedba podnosioca žalbe da su objavljeni sadržaji mogli da imaju štetan uticaj na decu, dok je primedbu da urednici i novinari "Kurira" nemaju profesionalni autoritet ocenio kao znak animoziteta podnosioca žalbe prema redakciji. U odgovoru na žalbu se, između ostalog, ističe da se od novinara ne može zahtevati utvrđivanje istine koja bi se podudarala sa sudskom, odnosno utvrđivanje apsolutne istine, te da je list u ovom slučaju u svemu postupio sa dužnom novinarskom pažnjom, Kodeksom novinara Srbije i Zakonom o javnom informisanju i medijima.

Članovi Komisije za žalbe zaključili su da je u ovom slučaju, nažalost, reč samo o nastavku neprihvatljivog trenda da se o teškim i surovim zločinima i tragedijama, izveštava bez poštovanja profesionalnih i etičkih standarda, a često i elementarne pristojnosti. Komisija ocenjuje da je silovanje i ubistvo trogodišnjeg deteta užasan zločin, koji je veoma potresao celo društvo, te da nesumnjivo postoji veliko interesovanje javnosti za ovaj slučaj, ali da objavljivanje morbidnih detalja o načinu ubistva i stanju tela, ni na koji način ne doprinosi boljem informisanju čitalaca, a vređa dostojanstvo žrtve i njenoj porodici nanosi dodatnu bol. Takođe, uznemirava i čitaoce, uključujući i maloletnike, kojima je list dostupan.

Komisija je takođe upoznata i sa saoštenjem poverenika za informacije od javnog značaja i zaštitu podataka o ličnost Rodoljuba Šabića, koji je pokrenuo nadzor u Ministarstvu unutrašnjih poslova u vezi sa „curenjem“ podataka o ovom slučaju. Poverenik je tom prilikom utvrdio da „u medijima objavljeni, najdelikatniji, izuzetno mučni navodi o do detalja ‘preciznim’ izjavama okrivljenog o načinu izvršenja krivičnog dela, o načinu prikrivanja tela žrtve nakon izvršenja krivičnog dela, te o navodnoj sadržini obdukcionog nalaza ili psihijatrijskog veštačenja, nemaju osnov u službenoj dokumentaciji organa, odnosno od nje se razlikuju u veoma velikoj meri ili u potpunosti. Članovi Komisije nisu mogli da se upuštaju u ocene da li su mediji „slepo“ verovali nekredibilnim izvorima, ili su svesno objavljivali netačne i neproverene informacije, ali je, na osnovu, saopštenja poverenika, nesumnjivo da su navodna saznanja iz istrage neistinita, što prekršaj Kodeksa novinara čini još težim.

Komisija za žalbe ponovo podseća novinare i urednike, da ih Kodeks obavezuje sa posebno obazrivo izveštavaju o ovakvim tragedijama, poštujući i dostojanstvo žrtve i bol porodice, i ne pokušavajući da zloupotrebe njihove emocije i nemogućnost da u toj situaciji jasno rasuđuju.

Članovi Komisije naročito apeluje na policiju i tužilaštvo da, posebno kada je reč o zločinima koji duboko potresaju javnost, odrede osobe koje će medijima davati informacije, kako bi se izbeglo spekulisanje, nagađanje i objavljivanje netačnih informacija.

Zbog svega toga, Komisija je jednoglasno odlučila da je "Kurir" prekršio Kodeks novinara Srbije i naložila listu da ovu odluku objavi.

Beograd, 28.7.2016.

Predsedavajući
Stojan Marković